

Питання 22. Становлення Імператорського університету Святого Володимира.

1830–1831 роках у польських землях, загарбаних Росією після закінчення російсько-французької війни 1812 р., більше вам відомої як Вітчизняна війна 1812 р., спалахнуло Листопадове повстання, коли поляки черговий раз зробили спробу відновити свою державність – Річ Посполиту "від моря до моря" у рамках 1772 р. Повстання перекинулося на Правобережну Україну, де переважав польський шляхетський панівний прошарок. Повстання переконало царя Миколу I, що політика загравання з поляками його брата-попередника імператора Олександра I (дарував у 1815 р. Конституцію) не сприяла входженню польських земель до складу імперії провалилася. Імператор Микола I вирішив, що настав час змінити політичний курсу – від загравання перейшов до насильницької корпорації польських земель до імперії шляхом зменшення впливу поляків-поміщиків в Південно-Західному краї, відкритої русифікації, знищення польської освіти, польської мови викладання, з використанням православної церкви, викладання освітянських предметів у школах (церковно-приходських, повітових училищах, гімназіях, ліцеях) російською мовою. Складовою цього плану була політика царя – біля військової фортеці в Києві (Косий капонір) відкрити ще й розумову – університет).

11 листопада 1833 р. у Києві отримали офіційне повідомлення про бажання Миколи I відкрити у місті Імператорський Університет св. Володимира. 23 листопада цього року була отримана копія іменного височайшого указу урядовому Сенату від 8 листопада 1833 р.

"Обращая беспрерывное внимание Наше на успехи общего, истинно народного воспитания в государстве, признали Мы за благо, по переводе Волынского лицея из Кременца в Киев, преобразовать оный в высшее учебное заведение с надлежащим распространением и на твердых основаниях преимущественно для жителей Киевской, Волынской и Подольской губерний, коих наследственное усердие в пользу просвещения упрочило и на будущие времена благосостояние учебных заведений того края. Таким образом, избрав город Киев, с давних лет к учреждению университета предназначенный, равно драгоценный для всей России, колыбель святой веры наших предков и, вместе с сим, первый свидетель их гражданской самобытности, Мы повелели учредить в оном университете под особым покровительством и в память великого просветителя Богом врученной Нам страны, на следующих началах:

- 1) В Киеве открываемый университет наименовать императорским университетом св. Владимира.
- 2) Университет сей состоит из двух факультетов: философского и юридического. Учреждая в оном факультета медицинского предоставляем Мы, впоследствии, собственному Нашему усмотрению.

- 3) Университету св. Владимира присваиваются все доходы с фондушей и капиталов, пожертвованных дворянством Волынской, Подольской и Киевской губернии для Волынского лицея, кои имеют составлять впредь неприкосновенную сего университета собственность. Сверх того, на содержание университета св. Владимира и на возведение зданий, обращаются все источники и суммы, подробно исчисленные в утвержденном Нами сего числа докладе управляющего министерством народного просвещения. За сим недостающую на содержание университета суму пополнить из государственного казначейства.
- 4) Министерство народного просвещения имеет под непосредственным руководством Нашим начертать ныне устав и штат университета св. Владимира и поднести оные на Наше утверждение”.

15 червня 1834 р. (день, коли церква святкує пам'ять рівноапостольного Володимира) "університетська спільнота направилася у Лавру, де митрополит Київський і Галицький Євген" відслужив святочну літургію, після цього всі направилися до найманих університетом приміщень, в яких продовжилося святкування відкриття Університету св. Володимира. Митрополит освятив ці приміщення, прочитали укази про відкриття університету, півчі проспівали гімн "Боже царя храни". Були присутні вищі чиновники губерній: предводителі дворянства російських губерній Правобережної України, попечитель Київської учбової округи Єгор Федорович фон Брадке виголосив вітальну промову, де, зокрема дякував уряду за відкриття університету в Києві – важливого інструменту для виховання суспільства. Сказав вітальне слово професор університету В. Ф. Цих. Після цього три вихованці Імператорської Олександрівської гімназії м. Києва Валерій Гірш, Володимир Превоцький і Овксентій Потапович були зараховані першими студентами новоствореного університету.